

**STANOWISKO
RADY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI
W SPRAWIE FINANSOWANIA DOKTORANTÓW**

Podczas lipcowego posiedzenia Rada NCN zapoznała się z postulatami zawartymi w skierowanym do niej liście otwartym inicjatyw: Uniwersytetu Solidarnego i Uniwersytetu Zaangażowanego oraz Komitetu Kryzysowego Humanistyki Polskiej. W trakcie szerokiej debaty, Rada NCN podzieliła zawarte w liście krytyczne uwagi dotyczące sytuacji finansowej znacznej części środowiska doktorantów, a w szczególności doktorantów w naukach humanistycznych. Członkowie Rady uznali obecny system finansowania studiów doktoranckich za główne źródło krytycznej sytuacji młodych osób w nauce polskiej.

Zdaniem członków Rady obecny system finansowania studiów doktoranckich wymaga szybkich i radykalnych zmian. Niedawno zmieniony algorytm finansowania uczelni wyższych nadal zachęca je do przyjmowania na studia III stopnia dużej liczby kandydatów. Niestety ze względu na masowy charakter tych studiów, uczelnie nie zapewniają doktorantom zarówno dobrej opieki naukowej jak i, co równie ważne, odpowiedniej liczby stypendiów. W szczególności w naukach humanistycznych, w przypadku których doktorant nie może liczyć na zatrudnienie w zespole badawczym, prowadzi to do patologicznej sytuacji, w której większość doktorantów podejmuje pracę zarobkową, zamiast koncentrować się na badaniach naukowych. Równocześnie studenci praktycznie nieodpłatnie świadczą pracę na rzecz uczelni, prowadząc zajęcia dydaktyczne oraz wykonując prace pomocnicze o charakterze organizacyjno-administracyjnym.

To wszystko powoduje, że jedynie nieznaczny procent studentów kończy studia doktoratem, a jeszcze mniejszy odsetek z nich kończy je w terminie. Ilustracją problemu jest to, że w ostatnich kilkunastu latach liczba doktorantów wzrosła czterokrotnie do ponad 40-tu tysięcy, a liczba nadanych w tych latach stopni doktora praktycznie nie zmieniała się i wynosiła około 5 tysięcy rocznie. Podzielając niepokój środowiska doktorantów, Rada Narodowego Centrum Nauki apeluje do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o podjęcie pilnych prac mających na celu szybkie wprowadzenie koniecznych, całościowych zmian w tym zakresie. Opowiadamy się za przywróceniem studiom doktoranckim bardziej elitarnego charakteru oraz zapewnienia wszystkim doktorantom stabilnego i godziwego wsparcia stypendialnego na cały okres studiów.

Rada NCN pragnie podkreślić, że system grantowy może stanowić jedynie uzupełnienie racjonalnego, wzorowanego na stosowanych na całym świecie rozwiązaniach, systemu stypendiów doktoranckich, fundowanych przez uczelnie i jednostki badawcze. Rada zwraca równocześnie uwagę, że konsekwentnie, od czasu rozpoczęcia działania NCN w 2011 roku, tworzy system wspierania badań naukowych osób rozpoczynających karierę naukową, w tym w szczególności doktorantów. NCN umożliwia doktorantom pozyskiwanie środków na badania w kierowanych przez nich samych projektach PRELUDIUM, oraz

funduje doktorantom – laureatom konkursu ETIUDA – stypendia naukowe, połączone z finansowaniem staży w ośrodkach zagranicznych. Ponadto, co nowe w polskim systemie grantowym, Rada tak konstruuje warunki pozostałych konkursów, aby preferowane były projekty, w których kierownik planuje finansowanie stypendiów naukowych dla doktorantów.

Zdajemy sobie jednak sprawę, że nasze działania nie rozwiązują a jedynie łagodzą nabrzmiałe problemy studiów doktoranckich i dlatego zwracamy się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o pilną reakcję na nasz apel.

prof. dr hab. Michał Karoński
Przewodniczący
Rady Narodowego Centrum Nauki